

شماره دوم آذرماه ۱۳۸۹
انجمن علمی دانشجویی فرش
دانشگاه هنر اسلامی تبریز

فرش دانشگاه

ویژه دانشجویان گروه فرش

انجمن علمی دانشجویی فرش

دانشگاه هنر اسلامی تبریز

خبرنامه فرش دستباف

ویژه دانشجویان گروه فرش

تهیه و تنظیم:

انجمن علمی دانشجویی

فرش

دانشگاه هنر اسلامی تبریز

شماره دوم آذر ۸۹

همکاران این شماره:

مهدی امینی، سید محمد

رضا سیدی، طیبه

کوشکی، سمیرا محمدی،

بهرام حاج ابوللو، محمد

حسین عباسی، حامد

آسترکی، میثاق روزبهانی

و سید محمد سعید

هدایتی.

هنرمند قالیباف روستایی در کارگاه کوچک و نمودار خود با دستانی پینه بسته، گره گره عشق را بر تار و پود اصالت و هویت ایرانی نقش می زند و خاطره ای از باور ها، آرزو، سنت و فرهنگ اصیل ایرانی را پدید می آورد؛ خاطره ای که می توان در نقوش مجرد و طرح های آسمانی آن روح والای انسانیت و رمز جاودانگی فرش ایرانی را پیدا کرد. اما اصالت این هنر ارزشمند و یادگار کهن در لابه لای تار و پود طرح ها و بافت های گذشته محبوس مانده و جایگاه آن به دلیل نبودن حمایت های دولتی کارآمد و برنامه ریزی مشخص، گسترش رقبای خارجی و عدم پشتیبانی های لازم از بافندگان فرش دستباف تضعیف شده است و اگر برنامه ریزی جدی روی آن انجام نشود تاثیر مثبت خود را به عنوان مهمترین قطب صادرات غیر نفتی از دست داده و از همه مهمتر هویت معنوی و هنری آن دستخوش تغییرات اساسی خواهد شد.

مشکلات و بحران های پیش روی فرش دستباف در حالی مطرح می شود که به تازگی طرح بافت فرش های کاشان و فارس در فهرست یونسکو به ثبت مالکیت معنوی رسیده است. هر چند این اقدام در ظاهر ارزشمند است اما به اعتقاد کارشناسان در شرایط فعلی اگر برنامه ریزی اصولی برای حل مسائل و چالش های این حوزه انجام نشود ثبت مالکیت معنوی تاثیری در احیاء جایگاه فرش دستباف ایرانی نخواهد داشت.

اختصاص ۴ هزار میلیارد ریال جایزه صادراتی پس از هدفمندی یارانه ها

قائم مقام وزیر بازرگانی گفت: بیش از ۴ هزار میلیارد ریال جوایز صادراتی برای دوران هدفمندسازی یارانه‌ها در نظر گرفته شده است تا صادرات غیرنفتی بیش از پیش رشد و گسترش یابد.

۸۹/۸/۲۵ سایت اطلاع رسانی مرکز ملی فرش ایران

۶۰ درصد جایزه صادراتی سال گذشته هنوز پرداخت نشده است!

رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرش ایران در مصاحبه با خبرنگار مهر خاطرنشان کرد: متأسفانه ۶۰ درصد جایزه صادراتی سال ۸۸ هنوز به صادرکنندگان قالی پرداخت نشده است و برای سال ۸۹ نیز هیچ مدرکی را از ما نپذیرفته‌اند تا جایزه صادراتی را پرداخت نمایند و هنوز یارانه شرکت در نمایشگاه قالی آلمان نیز دریافت نشده است که باید برای این موارد فکری شود.

۸۹/۸/۲۶ خبرگزاری مهر

تناقض

حالا با یک حساب سر انگشتی به راحتی می‌توانیم متوجه شویم که رشد و گسترش صادرات غیر نفتی که فرش در رأس آن قرار دارد در طی سالیان آینده به چه صورت خواهد بود. همچنین باید به اطلاع رئیس محترم اتحادیه صادرکنندگان فرش ایران نیز برسانیم که ای آقا جوایز صادراتی سال ۸۸ که هنوز دیر نشده و شما چقدر بی‌انصاف هستید مسئولین دارند به افزایش جوایز فکر می‌کنند و شما به پرداخت آن‌ها؛ مسئولین دارند کارهای زیر بنایی انجام می‌دهند و به آینده فکر می‌کنند و شما در پرداخت‌های گذشته مانده اید. بهتر است شما هم گذشته‌ها را رها کنید و به آینده بیندیشید.

در ضمن در خصوص تخصیص یارانه به نمایشگاه قالی آلمان شما مثل این که اطلاع ندارید، یارانه‌ها حذف شدند و دیگر یارانه‌ای نیست که شما منتظر دریافت هستید. به هر حال به صرفه‌ترین موضوع در حال حاضر این است که یک برنامه ریزی گسترده برای ۴ هزار میلیارد ریال جوایز صادراتی نمایید تا خدای نکرده از قافله جوایز عقب نمانید.

مهدی امینی

گزارش اولین جشنواره بین المللی فرش ماشینی و دستباف کاشان

اولین دوره جشنواره بین المللی فرش کاشان در تاریخ ۸۹/۹/۲ با حضور مدیرکل صنایع و معادن استان اصفهان و مسئولان شهرستان کاشان در میدان امام علی (ع) شهرستان کاشان گشایش یافت. محمود برادران، دبیر جشنواره بین المللی فرش کاشان در حاشیه این مراسم گفت: در این جشنواره یکصد شرکت تولیدی و صنعتی در بخش صنعت فرش و صنایع وابسته به آن حضور دارند.

در این جشنواره ۶۵ شرکت فرش ماشینی به همراه صنایع وابسته به آن در فضایی به مساحت ۵ هزارمترمربع و ۲۳ شرکت فرش دستباف در فضایی به مساحت ۵ هزارمترمربع محصولات خود را به نمایش گذاشتند. البته در این جشنواره پنج کشور سوئد، فرانسه، آلمان، بلژیک و ژاپن نیز محصولات وابسته به صنایع فرش را در این جشنواره به نمایش گذاشتند.

برگزاری سمینار ارایه راهکارهای توسعه فرش دستباف کاشان در دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان، کارگاه آموزشی ارایه راهکارهای توسعه فرش دستباف کاشان، سمینار ارایه راهکارهای توسعه فرش ماشینی کاشان در دانشگاه آزاد اسلامی و برگزاری جشن فرش در خانه طباطبایی ها از جمله برنامه های جنبی این جشنواره بود.

دبیر جشنواره فرش کاشان، ارتباط صنعتگران و تجار فرش ماشینی و دستباف، ارایه آخرین دستاوردهای نوین در طرح و نقشه، معرفی کاشان به عنوان قطب فرش کشور را از جمله اهداف این جشنواره اعلام کرد. وی همچنین اظهار داشت: تولید سالانه فرش دستباف کاشان ۲۵ هزارمتر مربع و این مقدار فرش دستباف توسط ۸ هزار بافنده از ۴ تا ۵ هزار دار قالی در کاشان تولید می شود و ۲۵ درصد از این مقدار فرش تولیدی دستباف در کاشان به خارج از کشور و عمدتاً به آلمان صادر می شود. جشنواره بین المللی فرش کاشان در پنجم آذرماه به کار خود پایان داد.

نقدی بر جشنواره بین المللی فرش کاشان!

کاشان از دیر باز مهد تمدن و قالی و قالیبافی بوده است، اما اکنون متولیان و دست اندرکاران

این شهر گویی، ...

برگزاری جشنواره ایی به اصطلاح بین المللی تحت نام فرش کاشان، در نوع خود می تواند گام مثبتی باشد، اما نه با محوریت فرش ماشینی و هزینه کرد از اعتبار فرش دستباف!

با مطالعه طرح توجیهی این جشنواره به بخشی از اهداف و انگیزه های آن می توان پی برد و از لابه لای سطور به نحوه نگرش به مقوله فرش دستباف و ماشینی رسید، زیرا در کل جشنواره ای است، با دبیرخانه ایی در اداره صنایع، محل خوشه فرش ماشینی با محوریت فرش ماشینی و هزینه کرد از اعتبار چندین ساله فرش دستباف کاشان!

در مقدمه طرح توجیهی جشنواره می خوانیم:

« امروزه با وجود بازار شدید رقابتی، مشغله های دنیای جدید ودغدغه های جهان صنعتی، چه

در ایران و چه در خارج از ایران، نام کاشان با نام فرش گره خورده است »

به نظر تنظیم کنندگان این طرح توجیهی در انتخاب واژه ها و جمله بندی نیز نیاز به مطالعه بیشتر دارند. یا «پیشینه درخشان و اعتبار بی نظیر فرش دستباف کاشان، هم چنین دانش بومی شکل گرفته در طی سالیان دراز و هنرمندان و متخصصان آگاه به اصول طراحی و بافت فرش منجر به تاسیس اولین واحد فرش ماشینی در سال های اول دهه ۵۰ در شهرکاشان شد.» آیا واقعاً اساتید و خبرگان قالی این شهر با این نظر موافقند که فرش ماشینی حاصل تجربه و همت قالیبافان و متخصصین فرش دستباف است؟! همچنین با این تجربه سالیان دراز هنرمندان و متخصصان آگاه به اصول طراحی، خواستار کپی برداری آن تجربیات برای فرش ماشینی شده اند و یا اینکه گفته اند: «طراحی جشنواره فرش کاشان با هدف برقراری یک ارتباط موثر سالانه بین صنعتگران، تجار و هنرمندان فعال در عرصه های مختلف صنعت فرش ماشینی و دستباف با مصرف کنندگان انجام شده است. این جشنواره در واقع نقش یک رسانه را ایفا می کند و...»

در مصاحبه یکی از فعالان حوزه قالی کاشان، از وجود چنین فضایی شکایت و ابراز نارضایتی نموده است:

۸۰ درصد تولیدکنندگان قالی درکاشان واران و بیدگل با برگزاری همزمان جشنواره فرش دستباف و ماشینی مخالفند.

مدیرعامل شرکت تعاونی فرش دستباف آران و بیدگل در حاشیه برگزاری نخستین جشنواره بین المللی فرش کاشان گفت: به هیچ وجه سنت و صنعت را نمی توان یکجا به نمایش گذاشت چون قالی حاصل تولید و دست مردم کاشان می باشد باید در مکانی سنتی و یا خانه های تاریخی در داخل شهرکاشان جایی که تردد مردم بیشتر می باشد برگزار می شد.

در برنامه های این جشنواره می خوانیم:

« سه شنبه دوم آذر ماه : سمینار تخصصی علل افت صادرات فرش دستباف کاشان
چهار شنبه سوم آذر ماه: سمینار تخصصی بررسی توانمندی های فرش ماشینی کاشان »
در واقع جواب سوال سمینار روز سه شنبه در روز چهارشنبه است! زیرا کپی طرح های قالی و بافت در فرش ماشینی و ... علل افت تولید و صادرات قالی کاشان، همانا علل توانمندی فرش ماشینی است!

در پورتال خبری جشنواره می خوانیم:

« در این جشنواره ۶۵ شرکت فرش ماشینی به همراه صنایع وابسته و ۲۳ شرکت فرش دستباف محصولات خود را به نمایش گذاشته اند »

تعداد شرکت کنندگان فرش ماشینی و دستبافت می تواند، حال و هوای جشنواره را نمایان تر سازد ! نکته جالب توجه حضور قائم مقام مرکز ملی فرش ایران، در جشنواره ایی است که بدون حضور تشکل های قالی و تنها برای اعتبار بخشی برای فرش ماشینی است!

فرهنگستان هنر کارگاه‌های فرش ایرانی را با حضور پیشکسوتان برگزار می‌کند

به گزارش روابط عمومی فرهنگستان هنر، کارگاه‌های فرش ایرانی شامل «طراحی و نقاشی فرش، سبک آذری»، «طراحی و نقاشی فرش، سبک فارسی»، «بافندگی و قالی بافی، سبک آذری» و «بافندگی و قالی بافی، سبک فارسی» زیر نظر استاد محسن محسنی برگزار می‌شود. جعفر پاکدست، صابر محمودی، ژيلا عرب‌زاده و فرشید پوریا از جمله استادان در رشته فرش هستند که در این کارگاه‌ها به آموزش می‌پردازند.

هرکدام از این کارگاه‌ها، طی هشت جلسه، به صورت رایگان در ساختمان مرکزی فرهنگستان هنر، برگزار می‌شود.

علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به مرکز هنر پژوهی نقش جهان مراجعه یا با شماره تماس ۸۸۵۵۳۹۱۴ تماس حاصل نمایند.

منبع: روابط عمومی فرهنگستان هنر ۸۹/۹/۲

بر اساس تصمیم کارگروه انتقال کارکنان دولت: شرکت فرش به کرج و مرکز ملی فرش به اصفهان منتقل می‌شوند!

طبق این تصمیم، شرکت فرش و ۱۲۹ نفر کارکنان آن به کرج و مرکز فرش ایران و ۸۰ نفر کارکنان آن به اصفهان منتقل خواهند شد. فضای مناسب برای مرکز فرش ایران با هماهنگی استانداری اصفهان، تامین خواهد شد.

همچنین مرکز مطالعات و پژوهشگاه بازرگانی به یکی از استان‌های البرز یا قزوین منتقل می‌شود که وزارت بازرگانی ملزم به ارائه گزارش اجرای این تصمیم به دبیرخانه کارگروه است.

منبع: روزنامه ایران ۸۹/۹/۲

راه اندازی گروه مالکیت معنوی و نشان تجاری

گروه مالکیت معنوی و نشان تجاری در مرکز ملی فرش ایران شکل گرفت.

گروه مالکیت معنوی و نشان تجاری فرش ایران در معاونت تولید مرکز ملی فرش ایران و با مسئولیت "سید مهدی میرصالحی" ایجاد شده است. این گروه با داشتن یک کمیته و با هدف حمایت از طراحان و نقاشان قالی ایرانی و برند سازی برای قالی کشورمان در سطح بنگاهی و ملی ایجاد شده است.

گفتنی است معاونت‌های مرکز ملی فرش ایران و نمایندگانی از اتحادیه‌ها و تعاونی‌های تولیدی، توزیعی و صادراتی قالی و کارشناسان این هنر-صنعت در گروه مالکیت معنوی و نشان تجاری قالی عضو می‌شوند. گروه مالکیت معنوی و نشان تجاری مرکز ملی فرش ایران در یکی از نخستین گام‌ها، بررسی حدود ۱۵۰ طرح و نقشه قالی ایرانی را در دست دارد تا بتواند این طرح‌ها را به نام صاحبان آثار به ثبت برساند.

منبع: روابط عمومی اتحادیه قالی تبریز ۸۹/۸/۲۳

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در بررسی برنامه پنجم مقرر کردند که از فعالیتهای تعالی بخش و بهبود دهنده فرش دستباف حمایت شود.

به نقل از روابط عمومی مرکز ملی فرش ایران، با مصوبه مجلس شورای اسلامی، در طول مدت برنامه پنجم توسعه، دولت از ۴ فعالیت بخش خصوصی یا تعاونی در زمینه فرش دستباف حمایت خواهد کرد. بر اساس این گزارش، فعالیت های یادشده عبارتند از: "ارتقا و بهبود بهره‌وری، تثبیت و افزایش سهم صادراتی و بازاریابی‌های داخلی و خارجی"، "هدفمندسازی پژوهش، آموزش و تبلیغات فرش دستباف"، "توسعه تجارت الکترونیک فرش دستباف در بازارهای هدف" و نیز "ارتقای کیفیت تولید و روان‌سازی سفارش‌پذیری و گسترش صنایع و خدمات جهانی فرش دستباف". این گزارش می‌افزاید: این برای نخستین بار است که در برنامه‌های توسعه کشور نامی از فرش به میان می‌آید و جایگاه مستقلی برای این هنر-صنعت کهن دیده می‌شود.

منبع: خبرگزاری آریا ۸۹/۸/۲۵

فراخوان سه طرح مطالعاتی بهبود صنعت فرش جهت اجرای سامانه سفارش‌پذیری

قالی

مرکز ملی فرش در راستای بهبود صنعت فرش دستباف سه پروژه مطالعاتی را بنا به نیازهای حال حاضر فرش دستباف به فراخوان گذاشته است، که عنوان پروژه‌ها به قرار زیر می‌باشد:

۱- پروژه راهکارهای اجرایی بهره‌گیری از زیرساخت مالکیت معنوی برای صنعت فرش

۲- پروژه عارضه‌یابی طرح شناسنامه فرش جهت ارایه راهکار

۳- پروژه امکان‌سنجی فروش الکترونیک برای صنعت فرش ایران

علاقه‌مندان می‌توانند برای دریافت اطلاعات بیشتر با آقای مشرف به شماره تلفن

۰۲۱ - ۸۸۹۲۰۱۱۹ تماس بگیرند.

منبع: سایت مرکز ملی فرش ایران ۸۹/۹/۳

دومین دوره مسابقه عکس فرش دستباف برگزار می‌شود

به گزارش روابط عمومی مرکز ملی فرش ایران، این مرکز پس از تجربه موفق برگزاری نخستین دوره مسابقه عکس فرش دستباف که با استقبال خوب عکاسان کشور رو به رو شد، در پی برگزاری بهینه دومین دوره آن است. مسابقه عکس فرش دستباف با محورهایی همچون "فرش و باورها، اعتقادات و آداب و رسوم اقوام مختلف ایرانی"، "نقش فرش در زندگی و تامین معیشت"، "فرش و نمایشگاه"، "فرش و اقتصاد"، "فرش و دکوراسیون داخلی" و "فرش و گردشگری" برگزار می‌شود. علاقه‌مندان به شرکت در این مسابقه تا ۲۰ دی ماه سال جاری فرصت دارند تا عکسهای خود را در قالب مقررات اعلام شده از سوی دبیرخانه این مسابقه ارسال دارند و برای دریافت اطلاعات بیشتر می‌توانند به پایگاه اینترنتی این مسابقه به نشانی www.cphc2.com مراجعه کنند.

ضرورت حمایت‌های دولتی در بازگرداندن اصالت به فرش دستباف ایرانی

ثبت مالکیت معنوی طرح فرش‌های ایرانی در سازمان بین‌المللی یونسکو که به تازگی انجام شده رخدادی مهم در حوزه صنایع فرش دستباف است که به اعتقاد برخی مسئولان تنها در صورت حمایت‌های دولتی و پیگیری از طریق محاکم حقوقی، موثر واقع شده و می‌تواند جایگاه و اصالت فرش ایرانی را احیاء کند.

سایه تحریف بر سر اصالت فرش ایرانی

خبر ثبت مالکیت معنوی طرح فرش‌های ایرانی کاشان و فارس در سازمان بین‌المللی یونسکو، از مهمترین اخبار حوزه میراث فرهنگی طی هفته گذشته بود که واکنش‌های مختلفی را از سوی دست‌اندرکاران و دوستداران حوزه فرش ایرانی در پی داشت. به اعتقاد رئیس موزه ملی فرش به عنوان تنها موزه تخصصی فرش ایرانی در دنیا، پشتیبانی عمومی و مالی دولت و تلاش برای اعاده مالکیت معنوی و حقوقی فرش توسط متولیان تنها راه برگرداندن جایگاه رفیع فرش ایران به کشور است.

پرویز اسکندرپور، رئیس موزه ملی فرش ایران به CHN گفت: «با توجه به اینکه بازار فرش ایران دستخوش تغییراتی از طرف رقبای شرقی و غربی شده و میدان برای عرضه این هنر فاخر تنگ شده است، محاکم حقوقی و دست‌اندرکاران باید با استفاده از این فرصت با همت و تلاش پیگیر، بیش از گذشته برای بازگرداندن جایگاه فرش ایرانی تلاش کنند تا جلوی فعالیت رقبای کاذب فرش ایران گرفته شود.»

وی با ذکر اینکه کشورهای همجوار استادکاران ممتاز فرش ایرانی را به استخدام برده و با حقوق متناسب آنها را تطمیع می‌کنند، افزود: «کشورهایی مثل چین، پاکستان و هند از حضور هنرمندان فرش دستباف و طرح‌ها و نقشه‌های ایرانی سوء استفاده کرده و با پایین آوردن قیمت فرش تولیدی خود نسبت به بازار فرش ایران، میدان اقتصادی فرش را قبضه کرده‌اند.»

اسکندرپور تصریح کرد: «البته این بازار کاذب برای رقبا برکتی نداشته و با حذف نام ایران یا نام کاشان و تبریز از فرش‌های خود خریداری نخواهند داشت و همواره متقاضیان واقعی فرش به دنبال فرش اصیل هستند که از گذشته با نام فرش ایرانی گره خورده است چراکه فرش‌های تولیدی آنها، آن اصالت و تعلق خاطری را که یک بافنده روستایی ایرانی با عشق، به فرش منتقل می‌کند هرگز در فرش‌های آنها وجود نخواهد داشت؛ با این حال نباید از اقدامات موثر و نجات‌بخش در این زمینه غافل شد.»

رئیس موزه ملی فرش ایران با اشاره به نقش دولت در حل مشکلات حوزه فرش خاطر نشان شد: «یکی از دلایلی که فرش‌ها کم‌بازار شده‌اند، گرانی فرش‌های ایرانی و نبود حمایت از بافندگان فرش است.»

تنها اختلاف فرش تولید ایران و سایر کشورها در قیمت آن است. اگر بخش دولتی با همکاری بخش خصوصی مراکز تولید فرش دستباف را افزایش داده و تمهیداتی برای حمایت از تولید کنندگان روستایی، تجهیز کارگاه های فرش و رواج نقوش اصیل داشته باشد، وضعیت اقتصادی و هنری فرش ایران تا حدود بسیار زیادی بهبود پیدا می کند.»

تابلو فرش؛ مرگ آرام نقوش اصیل قالی ایرانی

نقوش و طرح های اصیل در قالی های ایرانی از گذشته تا به امروز دستخوش تغییرات بسیاری شده و بیشتر به سمت طرح های ساده تر و متناسب با ذائقه مخاطبان سوق پیدا کرده است که در این بین گسترش تولید تابلو فرش ها در کنار سایر عوامل در از بین رفتن و تغییر این طرح ها موثر بوده است.

اسکندریپور در این مورد گفت: «طرح فرش های ایرانی خیلی تحت تاثیر سلیق مخاطبان قرار گرفته و از اصالت اولیه خود دور شده است. یکی از مصداق های این تغییرات، گسترش تولید تابلو فرش با طرح ها و موضوعات متنوع است که در چارچوب نقشه و طرح های اصیل جایی ندارد و بیشتر به خاطر افزایش زندگی شهری و عدم امکان استفاده از قالی هایی با مترای زیاد در آپارتمان های کوچک، کم کم جایگاه خود را پیدا کرده است.»

وی با بیان ویژگی طرح های اصیل خاطر نشان کرد: «تصاویر و نقوش به کار رفته در تابلو فرش ها تاریخ مصرف داشته و بر عکس نقوش مجرد و آسمانی طرح های اصیل که ریشه در باور ها دارد به مرور زمان حذف می شود. اما در این میان از بین رفتن طرح های اصیل مطرح است که گاهی قابل احیاء نیست.»

رئیس موزه ملی فرش ایران ضمن اعلام آمادگی این موزه در کمک به افزایش تعداد موزه های فرش در تمام شهرها به ویژه شهر کاشان و یزد و سایر شهرهای بنام در حوزه تولید فرش دستباف تصریح کرد: «از فرصت ثبت مالکیت بین المللی باید حسن استفاده را ببریم؛ که یکی از راه های آن ایجاد موزه در شهرهای معروف تولید کننده فرش است. با ایجاد یک موزه اعتبار ثبت مالکیت افزایش پیدا کرده و در هر شهری می تواند عامل جذب گردشگران و علاقه مندان به این حوزه باشد. به طور نمونه خانه های تاریخی و قدیمی در شهر کاشان این امکان را دارند که تبدیل به یک موزه شوند؛ علاوه بر آن، در کنار نمایش فرش معاصر و فرش قدیمی در کنار هم در یک موزه، امکان یادآوری طرح های با هویت ایرانی در بازدید مراجعہ کنندگان از موزه وجود داشته و در بازگشت به هویت فرش اصیل تاثیر به سزایی دارد.»

رییس مرکز ملی فرش ایران با بیان اینکه از اول دی ماه طرح بیمه قالیبافان در کل کشور اجرا می شود، گفت: با در نظر گرفتن اقدامات تشویقی، تولیدکنندگانی که از طرح شناسنامه دار کردن فرش استفاده کنند یک درصد جایزه صادراتی دریافت می کنند. فیصل مرداسی در گفت و گو با «فارس» در واکنش به این سوال که سرانجام بیمه قالیبافان چه شد، اظهار داشت: روز یکشنبه به صورت پایلوت قالیبافان ورامین دفترچه های بیمه درمانی خود را دریافت کردند و امیدواریم از اول دی ماه این طرح در کل کشور اجرا شود.

وی در پاسخ به این سوال که طرح شناسنامه دار کردن فرش دستباف چرا به صورت عملیاتی اجرا نمی شود، اظهار داشت: این طرح یک طرح خاص است و ما به جای اقدامات تنبیهی از مشوق ها استفاده می کنیم.

رییس مرکز ملی فرش ایران گفت: ما به دنبال آن هستیم تا این طرح را در مرحله اول به صورت منطقه ای در استان های کشور اجرا کنیم و در مرحله دوم طی توافقی که با اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف داشته ایم به تولیدکنندگانی که فرش تولیدی خود را شناسنامه دار بکنند یک درصد جایزه صادراتی تعلق می گیرد.

وزیر رفاه و تامین اجتماعی دولت نهم اواخر سال ۸۷ اعلام کرده بود که قالیبافان از سال ۸۸ زیر پوشش خدمات بیمه تامین اجتماعی قرار می گیرند و با اجرای این طرح، قالیبافان از پوشش بیمه بازنشستگی، مستمری بگیری، از کار افتادگی و خدمات درمانی برخوردار می شوند.

بر اساس این طرح، قالیبافان، بافندگان فرش و صنایع دستی، استادکاران و کارگران قالی و فرش دستباف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاه های تک باف قالی و فرش یا زیر پوشش تعاونی های قالی، فرش و مجتمع های کوچک و بزرگ، همچنین شاغلان صنایع دستی خانگی و کسانی که به صورت تمام وقت در این مشاغل کار می کنند، زیر پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار می گیرند.

قرار است که ۲۰ درصد حق بیمه قالیبافان را دولت بپردازد و هفت درصد نیز سهم بیمه باشد، اما کارفرما، سه درصد (شامل بیمه بیکاری) را می پردازد.

در تبصره یک این طرح، طراحان تابلو و پوستر، پرداخت زنان دستی، چله کشان دستی ماهر، رفوگران ماهر و دیگر شاغلان صنایع وابسته به تولید فرش و قالی نیز مشمول این قانون می شوند.

وزیر رفاه و تامین اجتماعی اضافه کرد: در تبصره دو این طرح نیز کارگاه های خانگی در بخش بیمه از کارگاه های قانون کار محسوب خواهند شد.

منبع: روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۲۳۸ به تاریخ ۸۹/۹/۹، صفحه ۵ (بازرگانی)

چهارمین نمایشگاه فرش قزوین، تار قالی

جشنواره تار قالی در تاریخ ۲۵ آبان ماه با حضور مسئولان استان قزوین برگزار گردید. از نکات جالب توجه این جشنواره مراسم رونمایی و اجرای قطعات موسیقی از اثر خاص هنرمند برجسته قزوینی - استاد سیف... شکری - که حاصل ایده خلاقانه ایشان در عرصه ساخت و باز آفرینی ساز های ایرانی - باستانی است، بود. این ابتکار هنری به شکل دار قالی و با ویژگی های منحصر به فرد در عرصه موسیقی سنتی ایرانی ساخته شده که تداعی کننده چله های دار قالی بوده و آواز چندین هزار ساله فرش ایران را در خود زمزمه می کرد.

ساز فرش به دو صورت افقی و عمودی نواخته می شود و همزمان یک تا ۱۰ نفر می توانند روی آن بنوازند از دیگر شاخصه های این ساز ابتکاری، آسان نوازی و همناوایی در قالب یک زمان با تفاوت ساختاری اصوات حاصله از نواختن سازهای مختلف است که به خروج همزمان نواهای کوبه ای، آرشه ای، زخمه ای، مضرابی، زهی می انجامد.

نمایشگاه فرش قزوین، بعد از مراسم رونمایی از ساز قالی برگزار شد. در این باره هم باید بگوییم که چندی است مسئولان استان قزوین به فکر فرش و قالی این شهر افتاده اند و اقداماتی را در همین زمینه انجام داده اند و از جمله این کارها جمع آوری مقالات و تحقیقات در زمینه فرش شهری و روستایی قزوین است. که از این دست مطالب در هیچ منابع و کتابی نمی توان یافت. نمایشگاه فرش برای بار چهارم و جشنواره تار قالی برای اولین دوره برگزار گردید. که از چهار دوره نمایشگاه یک دوره آن در شهر تاکستان و مابقی در استان قزوین برگزار گردید. که این دوره کامل ترین نمایشگاه فرش در استان بود.

نمایشگاه در فضای تاریخی سعدالسلطنه - راسته وزیر برگزار گردید. این مکان دارای حجره هایی بود که هر حجره مربوط به منطقه خاصی از فرش قزوین بود. از جمله این حجره ها، حجره فرش آبیک، بوبین زهرا، فرش قزوین، انجمن طراحان استان، فرش الوند، جهاد سازندگی، رفوگری فرش، حوزه هنری و تعدادی حجره که مربوط به فروشندگان فرش استان بود.

هجره جالب دیگری که در این نمایشگاه وجود داشت مربوط بود به تصاویری از فرش های مناطق ناشناخته فرش بافی استان که حاصل و نتیجه تحقیقات افرادی از جمله استاد داود شادلو و گروه ایشان بود، که چندی است در مورد فرش های روستایی و ارمنی باف استان تحقیقات جامعی را داشته اند.

این نمایشگاه کم و کاستی هایی هم داشت که از مهمترین آن ها می توان به اطلاع رسانی ضعیف در سطح استان اشاره کرد که به الطبع استقبال کم رنگ چه از طرف مردم و چه از طرف تولیدکنندگان فرش استان را به همراه داشت. نمایشگاه فرش قزوین در تاریخ ۸۹/۸/۲۷ به کار خود پایان داد.

تنظیم گزارش: سید محمد رضا سیدی

۳۱۱ میلیون دلار صادرات فرش برای هفت ماهه نخست سال

رئیس مرکز ملی فرش ایران گفت: هم اینک صادرات فرش ایران از رشد چشمگیری برخوردار است و با برنامه ریزی های صورت گرفته تا پایان امسال ۵۰۰ میلیون دلار صادرات فرش خواهیم داشت. فیصل مرداسی در حاشیه جشنواره فرش قزوین در گفتگو با ایرنا افزود: میزان صادرات فرش دستباف در هفت ماه گذشته امسال قابل توجه بود زیرا توانستیم با حجم ۳۱۱ میلیون دلار صادرات شاهد رشد ۳۲ درصدی در این زمینه باشیم. همچنین وی افزود: سالانه پنج میلیون مترمربع فرش دستباف در کشور تولید می شود و آمار صادرات سالانه نیز قریب به ۵۰۰ میلیون دلار از گمرکات کشور است.

منبع: جام جم آنلاین ۸۹/۸/۲۶

۲ میلیون نفر شاغل در عرصه فرش دستباف

فریدون احمدی، معاون وزیر بازرگانی گفت: در حال حاضر حوزه فرش دستباف ۲ میلیون نفر اشتغال مستقیم و ۸ میلیون نفر اشتغال غیر مستقیم دارد و هر ارگانی بخواهد مسئولیت فرش را بگیرد باید حداقل به اندازه یک وزارتخانه باشد.

منبع: خبرگزاری فارس ۸۹/۹/۷

حمایت معنوی از تولید فرش دستباف در ایران تاثیر مثبتی بر اقتصاد کشور دارد

محمد رضا عابد، رئیس شرکت سهامی فرش ایران گفت: سرشماری قالیبافان تبعات مثبت خاص خود را برای بخش های مختلف اقتصادی به همراه دارد و باعث ایجاد انگیزه و رقابت در بخش تولید قالی میان بافندگان می شود. وی افزود با توجه به سهم ۳۲ درصدی تولید فرش دستباف ایران در جهان که جایگاه خوبی محسوب می شود، با اندیشیدن تمهیداتی می توان این مقام را در بین کشورهای دنیا حفظ کرد. حمایت معنوی از فرش دستباف ایرانی و حمایت از بافندگان که به اشتغال زایی این بخش مربوط می شود، با یک برنامه ریزی به منظور ارتقای صادرات فرش ایران سود زیادی برای تمام بخش های اقتصادی به همراه دارد.

منبع: سایت شرکت سهامی فرش ایران ۸۹/۹/۶

بحران اقتصادی جهان؛ چالش پیش روی فرش ایران

مسعود موحدی، قائم مقام وزیر بازرگانی گفت: بحران اقتصادی که در جهان به وجود آمده بر روی قدرت خرید بازارهای هدف فرش دستباف تأثیر گذاشته و به ناحق ضررهایی را بر ما تحمیل کرده است که این محدودیت ها گاهی ممکن است چهارچوب های حرکت ما را پیچیده کند. وی در این خصوص اضافه کرد: البته تجربه نشان داده است که با هم فکری می توان محدودیت ها را حل کرد و نمونه آن در حوزه تحریم کشور دیده می شود که فعالان تجاری در حوزه های مختلف با همکاری و همفکری با دولت توانسته اند این محدودیت را کنترل کنند. منبع: خبرگزاری مهر ۸۹/۸/۲۹

نخستین جشنواره طرح و نقشه فرش دستباف ایران برگزار می شود

نخستین جشنواره ملی طرح و نقشه فرش دستباف ایران به همت مرکز ملی فرش ایران در ماه های پایانی سال جاری برگزار می شود.

به گزارش روابط عمومی مرکز ملی فرش ایران، هدف از برگزاری جشنواره یادشده، فراهم آوردن زمینه خلاقیت و نوآوری در طرح و نقش فرش در کنار حفظ اصالت های این هنر و نیز ایجاد انگیزه میان هنرمندان این رشته و تقدیر از برترین آفرینندگان این آثار است.

برپایه این گزارش، جشنواره یادشده شامل دو بخش اصلی و جنبی است که در بخش اصلی، آثار طراحی و رنگ و نقطه بر مبنای اصول و پایه های طراحی سنتی ایران مورد ارزیابی قرار می گیرند و در بخش جنبی، تناسب آثار با سلیق بازارهای هدف و مشتریان خارجی مورد سنجش قرار می گیرند.

این گزارش می افزاید همه طراحان و نقاشان فرش کشور تا یکم بهمن ماه ۸۹ فرصت دارند تا آثار خود را در بخش های مختلف به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند. گفتنی است برای دریافت اطلاعات بیشتر در این زمینه، پایگاه اینترنتی مرکز ملی فرش ایران به نشانی www.incc.ir و شماره تلفن ۸۸۷۵۰۸۸۹۰ پاسخگوی علاقه مندان خواهد بود.

منبع: سایت اطلاع رسانی مرکز ملی فرش ایران ۸۹/۸/۳۰

برگزاری جشنواره فروش قالی آذربایجان با شعار؛ هر فروشگاه یک نمایشگاه

نخستین جشنواره فروش قالی آذربایجان، از ۲۲ بهمن ماه لغایت ۲۲ اسفند ماه با شعار، هر فروشگاه یک نمایشگاه برگزار می شود.

علی سلیمانی، رئیس اداره فرش استان آذربایجان شرقی با بیان این نکته که این جشنواره با اهداف ۱- یاد آوری و معرفی قالی به مصرف کنندگان ۲- ایجاد انگیزه و تحرک و رونق در بازار داخل ۳- ایجاد اطمینان خاطر و جلب اعتماد، برگزار خواهد شد. در این جشنواره تمامی فروشگاه های موجود در سطح شهر تبریز و برخی شهرستانها به عنوان یک نمایشگاه عمل کرده و با ۱۰ درصد تخفیف اقدام به فروش قالی های خود خواهند کرد.

منبع: روابط عمومی اتحادیه قالی تبریز ۸۹/۸/۲۸

فعالیت های انجمن علمی دانشجویی فرش

انجمن علمی دانشجویی فرش در راستای انجام مسئولیت های علمی ترویجی خود در سطح دانشگاه با همکاری گروه فرش و امور فرهنگی درصدد است تا فعالیت های خود را بهتر از گذشته و با بهره گیری از دانش و توانایی های اساتید و دانشجویان علاقه مند ادامه دهد. لذا بر خود لازم می داند تا به صورت شفاف برنامه های خود را قبل از اجرا اعلام و نظرات سازنده شما را در جهت انجام هرچه بهتر آن جویا شود.

اهم برنامه های در دست اجرای انجمن به شرح زیر می باشد:

- ۱- برگزاری کارگاه آموزشی یک روزه بافت با حضور اساتید مجرب.
- ۲- برگزاری کارگاه آموزشی طراحی سنتی با حضور اساتید مجرب.
- ۳- برگزاری نمایشگاه طراحی قالی، آثار دانشجویان و دعوت از اهالی بازار.
- ۴- دعوت از محققان، پژوهشگران و اساتید عرصه فرش دستباف.
- ۵- برگزاری جلسات نقد و بررسی با محوریت فرش دستباف.
- ۶- چاپ شماره دوم مجله تخصصی فرش (طره) با مشارکت دانشجویان.
- ۷- برگزاری همایش علمی یک روزه فرش با موضوع صنعت فرش دستباف.

همچنین انجمن از طرح های پیشنهادی عزیزان که قابلیت اجرا در محدوده اختیارات انجمن را داشته باشد استقبال می نماید. و از عزیزان علاقه مند همکاری در هریک از برنامه های در دست اجرا، دعوت به همکاری می شود.

کتاب نماد و نشانه شناسی در فرش ایران منتشر شد.

این کتاب، اشاره ای است به دریای اساطیر، راز و رمزها و نشانه های کهنی که طی قرون و اعصار، قالببافان، با آگاهی و اندیشه پویای خویش، آن را در صحنه و پهنه قالی کشورمان نمودار ساخته اند.

در این کتاب نویسنده تلاش داشته تا به توضیح، تفسیر و ریشه یابی برخی از نمادها و نشانه های موجود در قالی بپردازد. او از این طریق، خواننده را با مهم ترین و رایج ترین نقوش قالی ها و اندیشه و راز و رمز نهفته در میان آنها آشنا می سازد.

این کتاب به تألیف محمد افروغ، در ۱۹۲ صفحه، از طرف موسسه انتشاراتی جمال هنر در تیراژ ۳۰۰۰ نسخه با قیمت ۸۵۰۰ تومان روانه بازار شده است.

زیباست رقص و ناز سرانگشت های تو بر پرده های ساز
اما، هزار دختر بافنده این زمان
با چرک و خون زخم سرانگشت هایشان
جان می کنند در قفس های تنگ کارگاه
از بهر دستمزد حقیری که بیش از آن
پرتاب می کنی به دامان یک گدا.
وین فرش هفت رنگ که پا مال رقص تست
از خون و زندگانی انسان گرفته رنگ.
در تار و پود هر خط و خالش؛ هزار رنج
در آب و رنگ هر گل و برگش؛ هزار ننگ.
اینجا به خاک خفته هزار آرزوی پاک
اینجا به باد رفته هزار آتش جوان
دست هزار کودک شیرین بی گناه
دست هزار دختر بیمار ناتوان ...

هـ.ا. سایه

بها: ۲۰۰ تومان

انجمن علمی دانشجویی فرش منتظر شنیدن نظرات، انتقادات و پیشنهادات شماست.